

NAANTALI
Kaivokatu 11 (529-2-24-11)
Historiallisen ajan kaupunkitontin koekaivaus
28.11.2017

HuK Janne Haarala & FT Kari Uotila
Muuritutkimus ky

TIIVISTELMÄ

Naantalissa Kaivokatu 11:n tontin eteläosassa tehtiin arkeologinen koekaivaus. Koekaivauksessa kaivettiin kolme aluetta, joissa kaikissa esille tuli vain 1900-luvun kerroksia 50–60 cm paksuudelta. Ei havaintoja vanhemmista kerroksista. Pohjasavi tuli vastaan 1,29–1,59 m mpy korkeuksien välillä.

ARKISTO JA REKISTERITIEDOT

MJ-rekisteritunnus	529500001 (Naantalin vanha asemakaava-alue)
Kunta	Naantali
Kohde	Kaivokatu 11 (529-2-24-11)
Ajoitus	Historiallinen aika
Tutkimuksen laatu	Koekaivaus
Peruskartta, TM35-lehtijako	L3322F2
Koordinaatit	
ETRS-TM35FIN – koordinaatit	N 6713886 E 226319
ETRS-GK23 – koordinaatit	N 6706610 E 23446075
	Korkeus noin 1,17 – 2,16 m mpy (N2000)
Tutkimuslaitos	Muuritutkimus ky
Vastuullinen johtaja	FT Kari Uotila
Valvonnan tekijät	HuK Janne Haarala ja FT Kari Uotila
Kenttätyöaika	28.11.2017
Tutkitun alueen laajuus	Avattu alue 62 m ² . Pohjaan kaivettu alue 18 m ²
Tutkimuksen tilaaja	Ari Vienonen / Silver & Vienonen avoin yhtiö
Tutkimuslupa	MV/178/05.04.01.02/2017 (pvm 23.11.2017)
Tutkimuksen löydöt	Ei löytöjä
Tutkimuksen kuvat	Digikuvat Muuritutkimus MuTu117038Dg_1–11
Aikaisemmat tutkimukset	Tontilla ei aikaisempia arkeologia tutkimuksia
Alkuperäinen raportti	Museoviraston arkisto
Raportin digitaalinen kopio	tilaaja, Varsinais-Suomen maakuntamuseo, Naantalin museo

Raportin kannen kuva MuTu117038Dg_1. Yleiskuva tontin eteläosasta ennen koekaivauksen alkaessa. Pohjoisesta. J. Haarala.

SIJAINTIKARTTA

Tutkimuskohde punaisella.
Pohjakartta: Naantalin kaupunki

SISÄLLYSLUETTELO

1. Johdanto	6
2. Tontin taustat	7
3. Havainnot	8
4. Yhteenveto	9
Liite 1	Kartat (Kartat 1 ja 2)
Liite 2	Kuvat (MuTu117038Dg_2-11)

1. JOHDANTO

Naantalissa osoitteessa Kaivokatu 11 (529-2-24-11) suoritettiin 28.11.2017 yksityisen maanomistajan tilauksesta arkeologinen koekaivaus kyseisen tontin eteläosaan. Koekaivauksessa avattiin kolme aluetta. Kaikista alueista poistettiin kaivinkoneella 1900-luvun aikana alueella tuodut hiekka- ja sorakerrokset. Konekaivuu pysäytettiin likaisen savikerroksen pintaan, jonka jälkeen jokaiselle alueelle tehtiin koneellisesti koeoja pohjasaveen ja vielä varmistuksena pohjasavea kaivettiin noin 20 cm.

Koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää Turun museokeskuksen lausunnon (31.10.2017) mukaisesti, onko tontin eteläosassa säilynyt 1800-luvun alkua vanhempia rakenteita tai kulttuurikerroksia sekä niiden mahdollinen laajuus. Museovirasto myönsi tutkimusluvan MV/178/05.04.01.02/2017 (23.11.2017).

Muuritutkimus ky suoritti arkeologisen koekaivauksen 28.11.2017. Koekaivauksen vastuullisena johtajana toimi FT Kari Uotila. Koekaivauksen suoritti HuK Janne Haarala. Takymetrimittauksissa apuna oli maanmittausalan opiskelija Arttu Liimatainen. Kaivinkonekuljettajana toimi Karri Helstamo Kaivuuliike Kummala & Kumpp. Oy:stä.

Koekaivauksen kuvat on arkistoitu Muurututkimuksen digitaaliseen arkistoon tunnuksella MuTu117038Dg_1–11. Mittaukset on suoritettu Muurututkimuksen Sokkia SX-robottitaky-metrillä Naantalın kaupungin käyttämään ETRS-GK23 -koordinaatistoon ja korkeusjärjestelmään N2000.

Kaaarinassa 30.11.2017

FT Kari Uotila

HuK Janne Haarala

2. TONTIN TAUSTAT

Kaivokadun, Raatihuoneenkadun ja Alikadun kulmatontti rakennettiin *Naantalin vanhan kaupungin rakennuskanta* -julkaisun (Uotila et al. 2006) mukaan tontti 1600–1700-luvuilla. Vuoden 1825 asemakartassa tontin nimi oli Kias ja Anungi. Vuoden 1900 palovakuutuksessa mainitaan tontin lounaiskulmassa sijainnut lautarakenteinen piharakennus. Kaivokadun ja Raatihuoneenkadun kulmaan 1940-luvulla rakennettu ravintolahotelli Naantalin Hovi paloi 2013. Ravintolahotellin rakentaminen ja palojälkien raivaaminen on tuhonnut mahdolliset kerrokset tontin pohjoispuolelta. Hotellin vanhimmat osat saattoivat olla peräisin 1898 tontille rakennetusta yksikerroksisesta asuinrakennuksesta. Hovin lounaispuolinen osa tontista on ollut piha-alueena.

Vuonna 2015 tehdyn Naantalin kaupunkiarkeologisen inventoinnin (Uotila 2015) mukaan tontti kuuluu 1,5-2 m mpy sijaitsevaan alueeseen, joka on keskiajalla ja vielä 1600-luvullakin ollut meren lahtea ja vesijättömaata. Vanhojen karttojen perusteella tontti kuuluu viimeistään 1700-luvun loppuun / 1800-luvun alkuun mennessä rakennettuun kaupunkiin, sen laitamille.

3. HAVAINNOT

Alue 1

Tontin eteläosaan kaivettiin luode-kaakko-suuntainen 8x4 metrin alue. Alueen pinta oli korkeudella 2,07-2,16 m mpy. Alueella oli useampia ohuita murske-, hiekka- ja sorakerroksia, yhteensä noin 10-30 cm paksuudella. 1900-luvulle ajoittuvat pintakerrokset kaivettiin kaivinkoneella likaisen savikerroksen pintaan. Alueella 1 likainen savikerros oli korkeudella 1,77-2,04 m mpy. Likainen savikerros (paksuus noin 20-50 cm) sisälsi hiukan pieniä tiilen paloja. Alueen molemmissa päissä tiiltä oli enemmän. Savi oli hyvin samankaltaista kuin pohjasavi, mutta vähän värjäätynyt tummemmaksi ja sekaisemmaksi. Alueen kaakkoispäädystä likaisesta savikerroksesta tuli koekaivauksen ainoat löydöt. Löytöinä on posliinastian paloja, vihertäviä lasipullon paloja, kattotiilien paloja, rautaputkia, metallastian kansia ja ränniputken pätkiä. Löydöt kuvattiin, mutta ei otettu talteen. Kaikki löydöt ajoittuvat 1900-luvulle.

Alueen keskellä kaivettiin koeoja 8x1,5 metriä. Luonnollinen pohjasavi tuli alueella 1 esille korkeudella 1,48-1,58 m mpy. Koeojasta kaivettiin pois likaisen savikerroksen lisäksi pohjasavea noin 20 cm syvyydeltä.

Alue 2

Tontin lounaispäättyyn kaivettiin luode-kaakko-suuntainen 6,5x3 metrin alue. Alueen pinta oli korkeudella 2,07 m mpy. Alueella oli useampia ohuita murske-, hiekka- ja sorakerroksia, yhteensä noin 50 cm paksuudella. Alimman sorakerroksen seassa oli muista alueista poiketen enemmän 10-20 cm halkaisijan kiviä. 1900-luvulle ajoittuvat pintakerrokset kaivettiin kaivinkoneella likaisen savikerroksen pintaan. Alueella 2 likainen savikerros oli korkeudella 1,46-1,51 m mpy. Likainen savikerros (paksuus noin 10 cm) sisälsi hyvin vähän pientä tiilimurua. Savi oli hyvin samankaltaista kuin pohjasavi, mutta vähän värjäätynyt tummemmaksi.

Keskellä aluetta kulki luode-kaakko-suuntainen salaoja. Salaoja oli korkeudella 1,45-1,50 m mpy. Salaoja oli kaivettu pohjasaven pintaan. Salaoja kaivamisesta ei näkynyt merkkejä alueen hiekka- ja sorakerroksissa. Salaoja oli rakennettu noin 30 cm pitkistä tiiliputkista. Tiiliputken oli vain ladottu peräkkäin, ilman mitään kiinnitystä. Tiiliputkien päälle oli laitettu salaojan suuntaisesti 2-3 lautaa vierekkäin. Putkien reunoille oli tiilien paloja ja kiviä.

Alueen lounaisreunaan kaivettiin koeoja 3x1,5 metriä. Luonnollinen pohjasavi tuli alueella 2 esille korkeudella 1,35-1,37 m mpy. Koeojasta kaivettiin pois likaisen savikerroksen lisäksi pohjasavea noin 20 cm syvyydeltä.

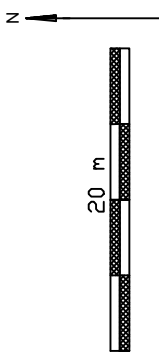
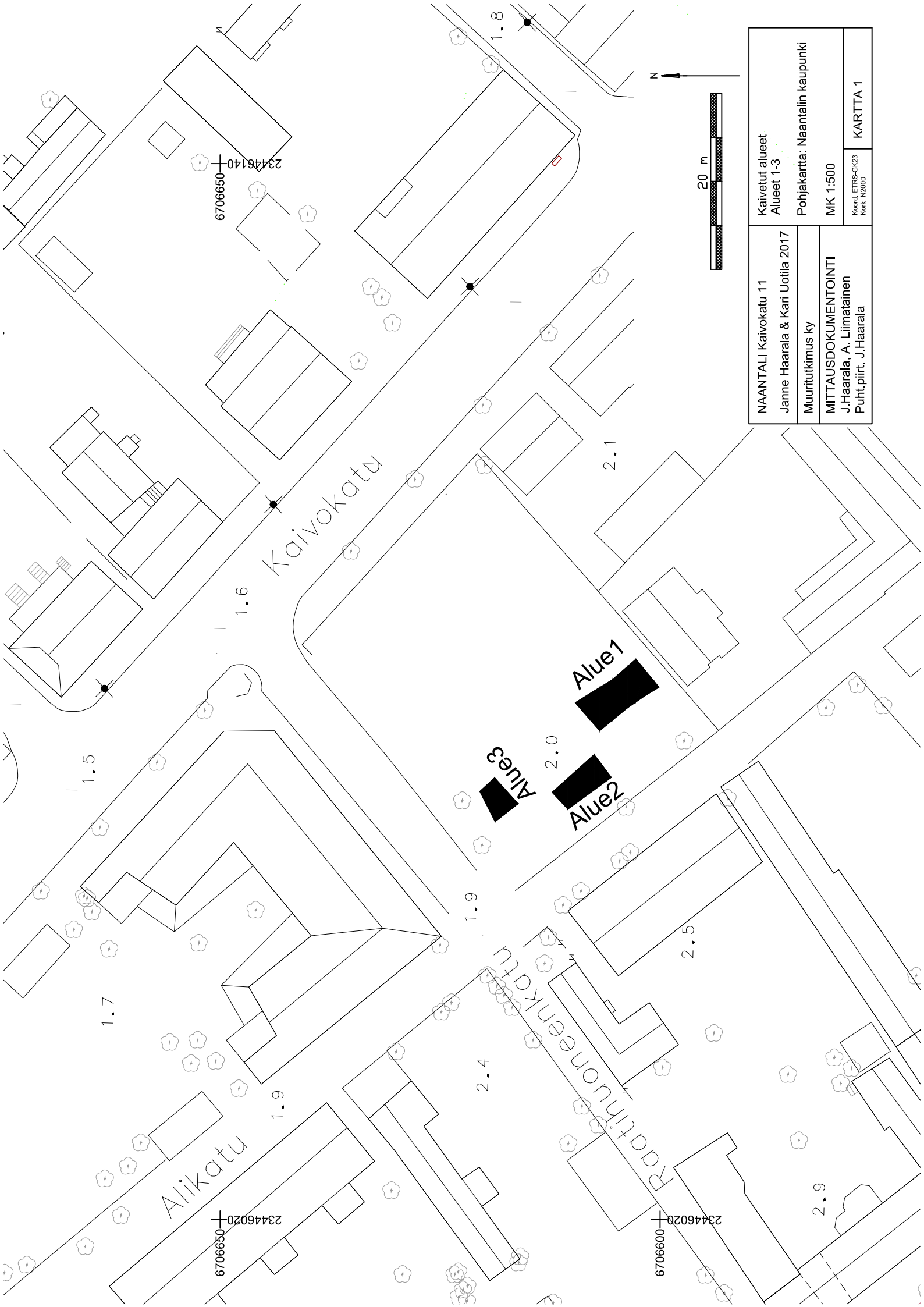
Alue 3

Tontin lounais-/länsikulmaan kaivettiin lounas-koillinen-suuntainen 4x3 metrin alue. Alueen pinta oli korkeudella 1,94 m mpy. Alueella oli useampia ohuita murske-, hiekka- ja sorakerroksia, yhteensä noin 50 cm paksuudella. 1900-luvulle ajoittuvat pintakerrokset kaivettiin kaivinkoneella likaisen savikerroksen pintaan. Alueella 3 likainen savikerros oli korkeudella 1,41-1,47 m mpy. Likainen savikerros (paksuus noin 0-15 cm) sisälsi hyvin vähän pientä tiilimuraa. Savi oli hyvin samankaltaista kuin pohjasavi, mutta vähän värjäätynyt tummemmaksi.

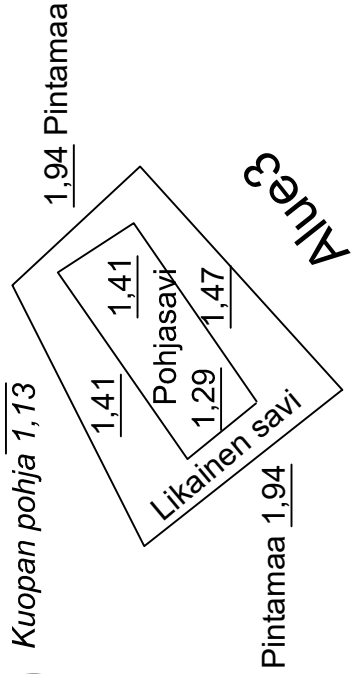
Alueen keskelle kaivettiin koeoja 3x1 metriä. Luonnollinen pohjasavi tuli alueella 3 esille korkeudella 1,29-1,41 m mpy. Koeojasta kaivettiin pois likaisen savikerroksen lisäksi pohjasavea noin 10-30 cm syvyydeltä.

4. YHTEENVETO

Naantalissa Kaivokatu 11:n tontin eteläosassa tehtiin arkeologinen koekaivaus. Tontille kaivettiin kolme aluetta. Kaikilta alueilla oli pintamaina eri paksuisia hiekka- ja sorakerroksia. Pohjasaven päällä oli ohut likainen savikerros. Kaikki kerrokset (paksuudelta 50-60 cm) ajoittuvat 1900-luvulle. Alueella 2 kulki pohjasaven pinnassa tiilinen salaojaputki. Ei havaintoja vanhemmista kerroksista. Pohjasavi tuli vastaan 1,29–1,59 m mpy korkeuksien välillä.

NAAANTALI Kaivokatu 11 Janne Haarala & Kari Uotila 2017 Muuritutkimus ky	Kaiveut alueet Alueet 1-3 Pohjakaritta: Naantalin kaupunki MK 1:500 Koord. ETRS-GK23 Korke. NZ000	KARTTA 1
MITTAUSDOKUMENTOINTI J. Haarala, A. Liimatainen Puh: piirt. J. Haarala		

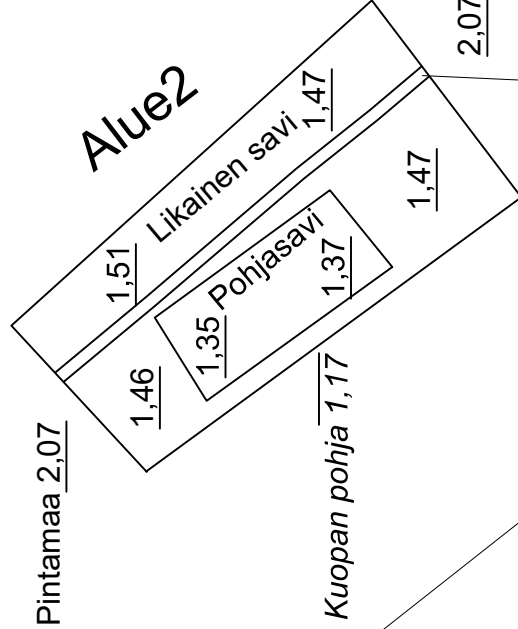

Kuopan pohja 1,13

1,94 Pintamaa

Alue3

Pintamaa 1,94

Pintamaa 2,07

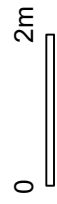
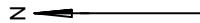
Alue2

Kuopan pohja 1,17

2,07 Pintamaa

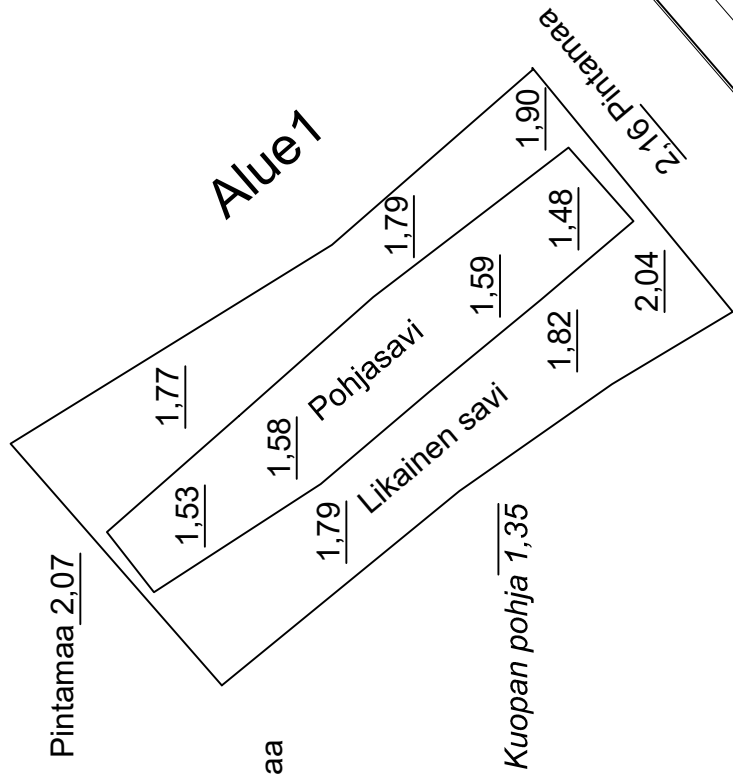
Tiilinen
salaajaputki
1,50
1,36

NAANTALI Kaivokatu 11	Kaivetut alueet 1-3 Pintamaan, likaisen saven, tiilisen salaajaputken, pohjasaven ja kuopan pohjan korkeudet
Janne Haarala & Kari Uotila 2017	
Muurituskimus ky	
MITTAUSDOKUMENTOINTI J. Haarala, A. Liimatainen Puht.piirt. J. Haarala	MK 1:100
	Koord. ETRS-GK23 Pohj. N2000
	KARTTA 2

6706610
23446060

6706610
23446085

Pintamaa 2,07

Alue1

Kuopan pohja 1,35

2,04

2,16 Pintamaa

Alikatu

Mutu117038Dg_2. Alue 1:n pintamaa poisto käynnissä. Lounaasta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_3. Alue 1:n koeoja pohjaan kaivettuna. Kaakosta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_4. Alue 1:n likaisesta savikerroksen kaakkoispäädystä esille tulleet löydöt. (Löytöjä ei otettu talteen). Lounaasta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_5. Yleiskuva alueesta 2 ennen kaivamisen aloittamista. Pohjoisesta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_6. Alue 2:n koeoja pohjaan kaivettuna. Keskellä aluetta esillä kaakko-luode-suuntainen lautapäällysteinen tiilinen salaoja. Kaakosta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_7. Alue 2:n koeoja pohjaan kaivettuna. Keskellä aluetta esillä kaakko-luode-suuntainen lautapäällysteinen tiilinen salaoja. Etelästä. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_8. Alue 2:n koeoja lounaisprofiili. Koillisesta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_9. Alue 2:n keskellä kulkeva kaakko-luode-suuntainen lautapäällysteinen tiilinen salaoja. Salaoja on rakennettu irtonaisista noin 30 cm pitkisistä tiiliputkista. Lounaasta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_10. Alue 3 likaisen savikerroksen pinnassa. Lounaasta. 28.11.2017 J. Haarala.

Mutu117038Dg_11. Alue 3:n koeoja pohjaan kaivettuna. Lounaasta. 28.11.2017 J. Haarala.